

Plads til hørehæmmede i folkeskolen

Af Birgitte Franck, Audiologopæd Regionshospitalet Holstebro

Flere børn med høreapparat og cochlear implant begynder i folkeskolen frem for en specialskole. Hvis det skal være en succes, kræver det, at skolen indretter sig efter barnet på en lang række områder både teknisk, fysisk og pædagogisk.

Når en ny årgang børn møder forventningsfulde op i folkeskole til første skoledag, vil flere bære høreapparat eller en cochlear implant.

I disse år er det målet at skabe en rummelig folkeskole i nærmiljøet, hvor der også er plads til børn med f.eks. høretab. Tidligere ville et større antal børn med store høretab gå på en specialskole. Det er en flot og tiltalende målsætning, men det er vigtigt at gøre sig klart, at mange af børnene med høreapparat eller cochlear implant ikke kan klare det almindelige skoletilbud uden særlige hensyn, ekstra teknik og måske støttetimer. Men børn er forskellige, så der vil fortsat være behov for et specialtilbud til nogle børn med hørenedsættelse.

Før skolestarten

Hørehæmmede er lige så forskellige som alle andre børn. Derfor er det nødvendigt, at der foreligger en grundig og tilbundsående beskrivelse af barnet ca. tre kvart år før børnehaveklassen. Denne beskrivelse skal afdække barnets behov for støtte i 0. klasse.

Det er også vigtigt, at skolelederen mener, at en ny elev med hørenedsættelse er en spændende og udfordrende opgave og samtidig også finder nogle lærere, der brænder for opgaven.

Når først skolen er fundet, er der en hel tjekliste man skal igennem:

- finde et egnet lokale på skolen
- en kritisk gennemgang af lyde udefra, fra naboklasser, udsugning osv.
- tjekke lys og akustik
- finde ud af om der er 2 lokaler til rådighed, hvis klassen deles i forbindelse med støttetimer
- AV midler - måske whiteboard og computer
- speciel teknik til hørehæmmede

For en stor gruppe af hørehæmmede børn er det nødvendigt med FM-udstyr.

Selv om læreren taler med 65 dB, skal der skrues op for lyden, hvis den hørehæmmede skal høre lærerens stemme 10dB højere end støjen udenom.

FM-udstyret kan forbedre signal/støj-forholdet med 12-20 dB, og det trådløse FM-udstyr forvandler høreapparatet til et kommunikationsudstyr, som barnet får ekstra gavn af. For mange hørehæmmede børn vil det være godt med FM-udstyr, som barnet har mulighed for at bruge i alle ønskede lokaler og situationer.

Men 2-vejs kommunikation mellem læreren og barnet med høreapparatet er ikke nok. Mange hørehæmmede elever har brug for at kammeraternes stemmer forstærkes, og det kan ske ved hjælp af grænseflademikrofoner eller ekstra sendere til de andre elever.

Skal vi tænke optimalt for vores hørehæmmede skolebørn, så burde man lave en klokkeklar beskrivelse af hvilke lyd-miljøer børnene tilbydes.

Skolens indretning

Alle skoler kan med forholdsvis få midler skabe bedre lyd-miljøer, som i øvrigt er til gavn for alle og ikke kun børn med hørenedsættelser.

Der skal f.eks. fildupper under stolene, måske bløde opslagstavler på væggene, særlige akustikplader på vægge og lofter, måske flytbare skillevægge med akustikplader og bløde underlag til støjende aktiviteter.

Samtidig er det en rigtig god idé at have et hjørne i klassen, hvor børnene kan sidde tæt sammen i en rundkreds. Måske kan nogle fingernemme forældre lave nogle bænke til formålet, eller man kan medbringe hver sin pude hjemmefra.

En del af udgifterne, der bruges til teknik og akustik, gør det lettere for det hørehæmmede barn at klare sig i klassen.

Elevers placering i klassen

Det er vigtigt, at barnet er placeret korrekt i forhold til såvel lærere, kammerater og lysindfald. En kontorstol, der kan dreje, kan være en god investering for nogle børn, så de ikke skal dreje kroppen, når de skal se på den, der taler. Der skal også tages hensyn til hvordan man bedst visuali-

serer undervisningen for den hørehæmmede elev. White board, projektor og bærbar computer kan være nogle af redskaberne i undervisningen.

Støtte til barnet

Nogle børn med hørenedsættelser har behov for støttetimer, men det er langt fra alle. Den grundige beskrivelse af barnet, som laves inden skolestart, danner grundlaget for antallet af de støttetimer, der søges om. Denne procedure gentages hvert år, hvis barnet har brug for ekstra støtte. Vi skal være meget troværdige i vores ansøgning om støttetimer. Derfor kan det være en god idé at føre en logbog, hvor man løbende beskriver den hørehæmmede elev.

En god model, der bruges på mange skoler er, at den kommende klasselærer er barnets støttelærer i børnehaveklassen.

Det første forældremøde

Det er vigtigt, at de andre forældre får forklaret, at der er et barn i klassen med høreapparat eller cochlear implant. De bør også vide, hvordan FM-udstyret fungerer, og hvorfor barnet har støttetimer osv.

Denne orientering bør fylde lige netop 15 veltilrettelagte minutter på første forældremøde. Jeg mener, en professionel bør fortælle og ikke forældrene.

Det er også vigtigt, at de andre børn ved, hvad det vil sige at have hørenedsættelse m.v. Derfor kan lærerne f.eks. tilrettelægge et emne om kroppen og på den måde fortælle mere om hørelsen. Samtidig er det også nødvendigt, at børnene lærer gode lytteregler og kommunikation.

Et andet emne kunne være støj, så der bliver gjort en indsats for at dæmpe støjen i klassen. Og det behøver ikke kun være i klassen, hvor barnet med hørenedsættelsen går. "Høreforeningen" har støjmasker, der er gode til 6. klasse og opefter, men støjemner kan sagtens tilrettelægges til de små klasser.

For nogle hørehæmmede elever er det nødvendigt, at forældrene støtter skolearbejdet på forskellig vis. Måske får barnet ikke fat i teksten i nye sange, måske er der brug for at et emne uddybes hjemme med et par ekstra biblioteks-bøger. Glem ikke at hørehæmmede har brug for at høre ord og begreber ekstra mange gange, før de sidder fast.

"På sigt skulle det gerne betyde, at flere hørehæmmede får en uddannelse og en plads på arbejdsmarkedet. Det har de nemlig evnerne til".